

Csapat neve:

Iskola címe:

Az idei I. feladatsorban a 2024-ra és 2025-re eső jeles történelmi és kulturális évfordulók, emlékek játszanak szerepet. A helyes válaszadásban segítségetekre lesznek az iskolában tanultak, de többször kell majd szakirodalmakban, személyesen, valamint a világhálón is kutatni, hogy sikeresek legyetek ebben a fordulóban. Jó munkát kívánunk Nektek!

1. Feladat

Feszty Árpád halálának idén van a 110. évfordulója. Kétségkívül nagyon fontos szereplője ő és a kor, amelyben élt az Emlékpark mindennapjainak. Sokan azonban keveset tudnak arról az időszakról, amelyben a művész és társai alkottak. A XIX.-XX. század fordulójáról van szó. Ebben a korban a városi emberek szokásait, viseletét, divatját nemzetközi befolyások érték. Csak úgy, ahogy szóhasználatukban is visszaköszöntek idegennyelvi hatások. Az alábbiakban ezek egy részével ismerkedhettek meg.

Feladatotok, hogy a szövegdobozban összekeveredett betűkből formáljatok szavakat, és párosítsátok őket az alattuk található leírások valamelyikéhez, azaz írájatok be a megfelelő szót az üres mezőbe.

SÁMKALI	NYOLNOR	NERKLEL	GERZENHÓTRÓ
CRİKKEV	KILOMON	LENDIRIC	DÉLOCIVEP
BERDELÁNKA	ZSOMBUNI	DEDÁMRAG	CSIKKARN

Csapat neve:

Iskola címe:

1.	Olyan alkalmatosság, amely nyéllel rendelkezett, és segített élesebben látni.

2.	Ruházati kiegészítő, amely szennyeződések ellen védte a lábbelit.

3.	A férfiak által viselt ruházati kiegészítő, amely a mai öv szerepét töltötte be.

4.	Eredetileg az otthonokban használt gyertyatartók mintájára készült utcai lámpaoszlop.

5.	A látást segítő egy lencséből álló tárgy.

Csapat neve:

Iskola címe:

6.	Keskeny karimájú magasított fejfedő, amelyet leginkább ünnepi eseményeken viseltek.

7.	Idősebb nőrokon vagy szolgáló, aki a társaságban a hajadon lányokra felügyelt.

8.	Az utcákat járó gyermekek beszédes elnevezése, akik jellemzően újságot árultak.

9.	Jármű, amelyet más formában ma is használunk, ám ekkor még egy másik jellegzetes külsővel rendelkezett, amelyhez nem veszélytelen használat is társult.

10.	Egy újabb látást segítő alkalmatosság, amely ismérve, hogy az orrukra csíptetve viselték.

Csapat neve:

Iskola címe:

2. Feladat

A pákászok a magyar mocsár- és lápvidékek gyűjtögető, halászó-vadászó emberei voltak, akik ezeken az élhetetlennek tartott területeken is képesek voltak túlélni, megélni. Nevüket a gyékény buzogányáról, a pákáról kapták, amiket gyűjtöttek táplónak (azaz gyűjtősnek) vagy párna-, dunnatöltekként árusítottak és használtak. A gyűjtögető-vadászó-halászó életmód ősi „feladatkörei” kiegészültek náluk méhészkedéssel, sőt egyes pákászok darvak, hattyúk és kócsagok szelídítésével is foglalkoztak! Ismerték a gyógynövényeket, ehető mocsári növényeket, maguknak készítették eszközeiket, halcsapdáikat és úgy ismerték a mocsárvidék minden szegletét, mint a tenyerüket. Az Ecsedi-láp, Bodroghöz, Nagy- és Kis-Sárrét voltak legismertebb élőhelyeik, aztán a 19. század végén elkezdett és a 20. század elején teljesen végbemenő folyószabályozások és mocsár-, lápvidékek lecsapolásával együtt sajnos feledésbe merült, eltűnt ez az ősidőkhöz visszanyúló életforma is. Gyakran rá voltak kényszerülve a pákászatra, tekintve, hogy nem volt alkalmas a terület a földművelésre, ám sokan maguk választották ezt a remete jellegű, természetközeli foglalkozást, sőt olyan eseteket is feljegyeztek, hogy a társadalomból „kitaszított” emberek is itt találtak menedéket és megélhetést.

Ebben a feladatban megismerhetitek a pákászat misztikus, ősi mesterségét, furcsa eszközeit és fortélyait! A pákászokról szóló szövegből „vadásszátok ki” azon eszközök neveit, amik az alatta található táblázat képein szerepelnek. Két helyes válasz ér egy pontot.

Csapat neve:

Iskola címe:

„A pákászok általában kúp alakú nádkunyhókban laktak, hol egyedül, hol családjukkal. Az ingoványos területeken gyékényből font talpallóban járták a járatlan utakat, s két-, háromágú botjuk, a nádályozó segítségével tapogatták maguk előtt a biztonságos lépés helyét. Híres szerszámjuk volt még a lápmetsző, melynek félhold alakú végével ásták ki a lápi kutakat és a csíkkal csapdájának, a csíkkasnak a helyét.

A csíkkal foglalkozó pákászt csíkásznak nevezték. A lápi kutat egyes vidéken nevezték nádkútnak, szivárványos kútnak is, ebből ittak. A nádat keresztülítik a lápon, hogy az alatta lévő friss, tiszta vizet vele felszívhassák. Egyetlen növényt termesztettek ez volt a kabaktök, melyből edényeiket készítették, illetve a rájuk igen jellemző csíktököt, amelyet fűzvesszőből font kasornyába tesz a csíkász, ebbe gyűjti gyakran a csíkhalat, lápi pócot, amikor végigjárja a kasokat. Ha nagyobb a halbőség, a gyékényből vagy fűzvesszőből font hátikosárba, a csíkputtonyba rakta zsákmányát. Volt még a csík eltartására egy hordó alakú vesszőkosár a véter, amelyet vízbe süllyesztett, hogy a halak tudjanak lélegezni benne. A településekre behordott, árusított csíkhalakat rúdra kötött lapos kosárral, azaz csíkszedővel mérték ki a piacokon.

Csapat neve:

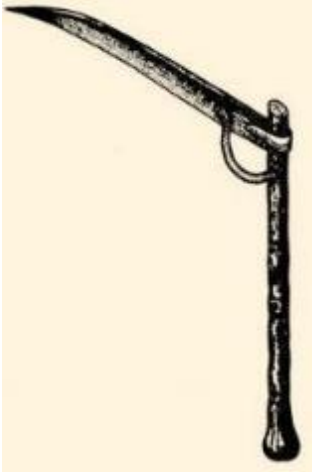
Iskola címe:

Ha volt víz, vejszét is állított a pákász, nádból, vesszőből. Ez a rekesztőhalászat egyik ősi módja. A lésza keresztelte a halak vonulását, ami a vejszefőbe terelte őket, onnét meg nem tudtak kiúszni, csak ki kellett szednie, szákolnia a pákásznak. Sekély állóvízben használták a tapogatót is, ez egy alul-felül nyitott kasféleség volt, az Ecsedi-lápon felül szegletes, alul kerek, vesszőből fonott tapogatókat használtak. A vizeket általában nádtutajjal szelték, amit könnyedén elkészíthettek hű szerszámuk, a kaszur, vagy gyalázka segítségével kivágott nádból. Növényeket is gyűjtöttek, a gyékény volt a legfőbb. A vízben lebegő sulyom termését rúdra erősített subadarabbal gyűjtötték össze, ez volt a sulyomgyűjtő bot. Szigonnyal is ügyesen halászott, általában szűrőszigonnyal kapta el a nádasban bujkáló, alvó halakat. A csukát halfogó hurokkal, vagy más néven csapóhurokkal fogta, a hurkot rárakta a mozdulatlanul alvó vagy lesben álló hal fejére és nemes egyszerűséggel kirántotta a partra, mert az állat oly makacs, hogy nem mozdul ilyenkor. Vadászott is, madarakra általában hajítófával, de van, hogy íjjal is. A hajítófa mindkét végén hegyes keményfa karó, olyan 65 centis, öt centi átmérőjű. Egyik végét megfogva hajította, ezzel megperdítve a madár felé. Csapdákat is állított, hurkolt, vermelt és a halból, vadból, növényből, gombából, mézből álló étkeit jellegzetes, nyélre erősített kagylójával és a kanalasgém csőréből készült villájával el is fogyasztott.”

Csapat neve:

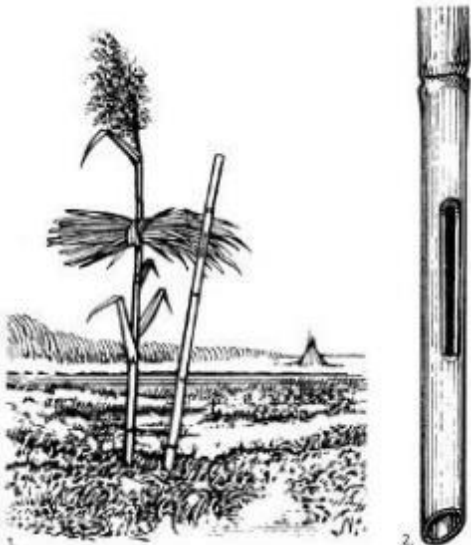
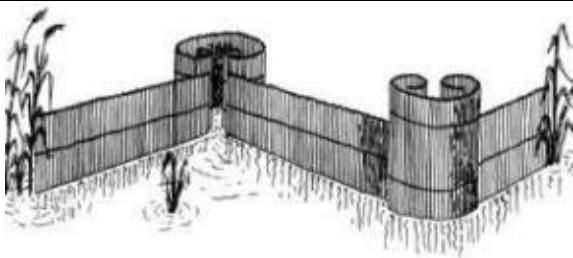
Iskola címe:

Csapat neve:

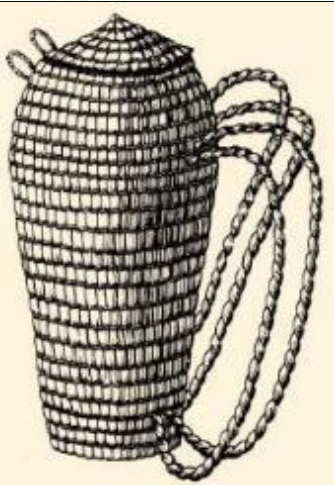
Iskola címe:

Csapat neve:

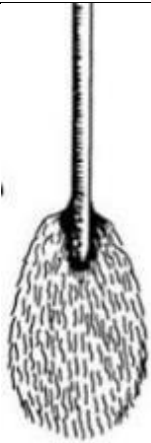
Iskola címe:

Csapat neve:

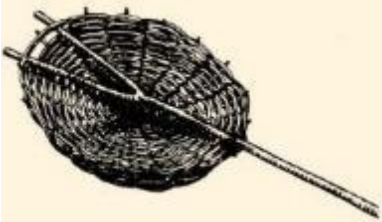
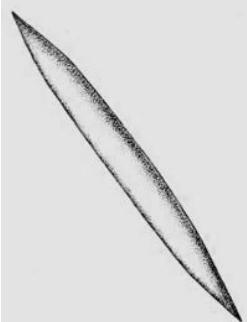
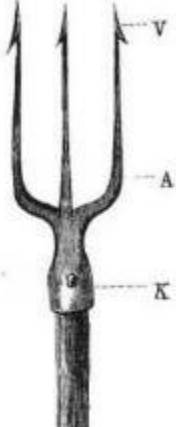
Iskola címe:

Csapat neve:

Iskola címe:

3. Feladat

A proverbiumokat tömörség, rövidség jellemzi, gyakorlati tapasztalat útján jöttek létre, alapigazságokat, bölcsességeket tartalmaznak. Magukban hordozzák egy nép gyökereit, szokásait, akár történelmét. Ezek közé tartoznak a közmondásaink, szólásaink is. A világ minden táján, így nálunk is voltak olyan bölcs, tapasztalt emberek, akiknek a mondásait a közösség hasznosnak tartotta, szájról-szájra járt és szép lassan beépült a köztudatba, így lett belőle szólás, közmondás. Mindamellet, hogy ezek általában okos tanítások, tükrözik a közízlést, az adott társadalom szokásrendszerét, jellegzetességeit.

A feladat első részében meg kell határoznotok az alábbi szólások, közmondások jelentéseit és azoknak eredetét. Döntsétek el, hogy a megadott lehetőségek közül melyik igaz, ez mellé tegyetek egy X-et a táblázat utolsó oszlopában.

„Megmossa valakinek a fejét.”		
Jelentés:	Gondoskodik, ápol	
Jelentés:	Megdorgál, szid	
Jelentés:	Társalog, beszélget	

„Megmossa valakinek a fejét.”		
Eredete:	A régi időkben igen gyakran mostak haját az emberek. A tevékenység egyfajta társasági esemény is volt, miközben egymás fejét mosták, megbeszélték az aktuális történeteket.	
Eredete:	A gondoskodás, ápolás kifejezője. Egyrészt abból ered, hogy a szülők mosták a kisgyermek haját, mint ahogyan ez manapság is szokás. A korábbi időkben viszont sok elesett, gyenge ember is rászorult erre a segítségre, így vált közmondássá.	
Eredete:	Hajdanán felért egy büntetéssel a hajmosás/fejmosás, nagyon kellemetlen művelet volt, mert csak csípős, lúgos víz állt rendelkezésükre.	

Csapat neve:

Iskola címe:

„Felönt a garatra.”

Jelentés:	Kitakarítja a házat.	
Jelentés:	Megitatja az állatokat a ház körül.	
Jelentés:	Nagy mennyiségű alkoholt fogyaszt.	

„Felönt a garatra.”

Eredete:	A garat szó a malom egyik részét jelöli, azt a részt, amibe a gabonát öntötték.	
Eredete:	A garat, a gégecső felső nyílásaként az itatásra utal.	
Eredete:	A garat a takarításhoz, háztartási munkálatokhoz használatos vödör népies kifejezése volt.	

„Nagy feneket kerítünk valaminek”

Jelentés:	Túl sokat és túl gyorsan beszélünk.	
Jelentés:	Kimerülésig dolgozunk, tanulunk, tevékenykedünk.	
Jelentés:	Túl nagy ügyet tulajdonítunk valaminek.	

„Nagy feneket kerítünk valaminek”

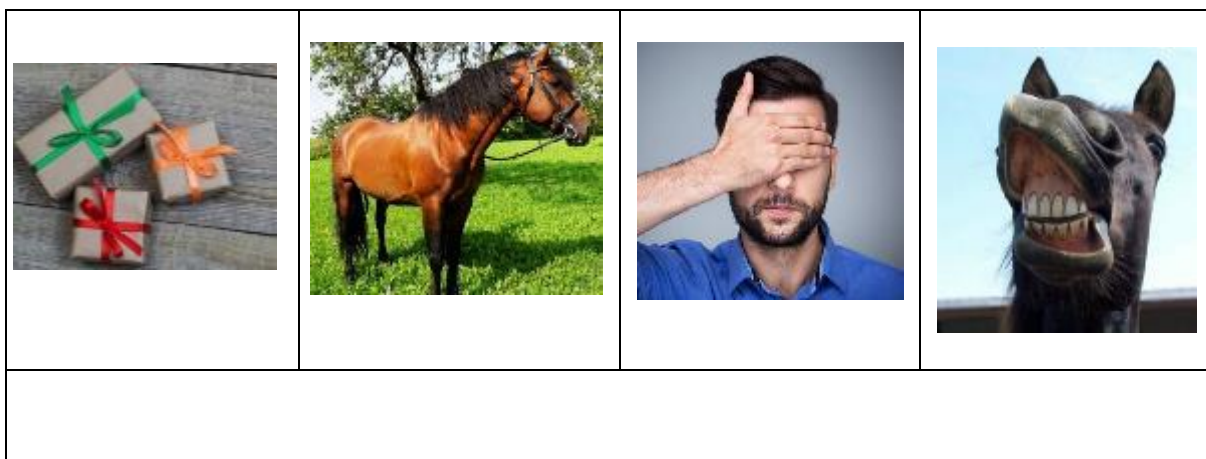
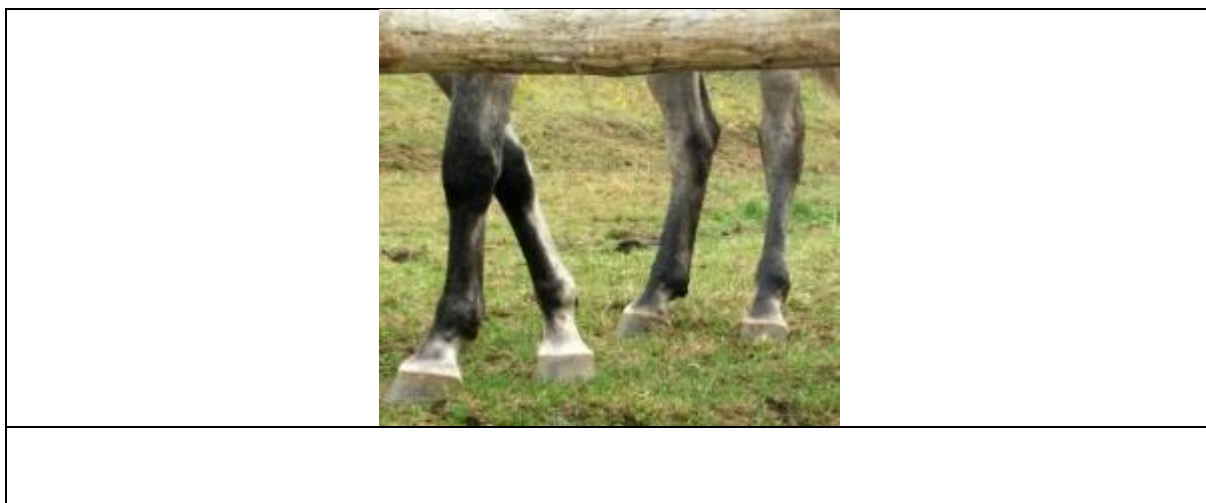
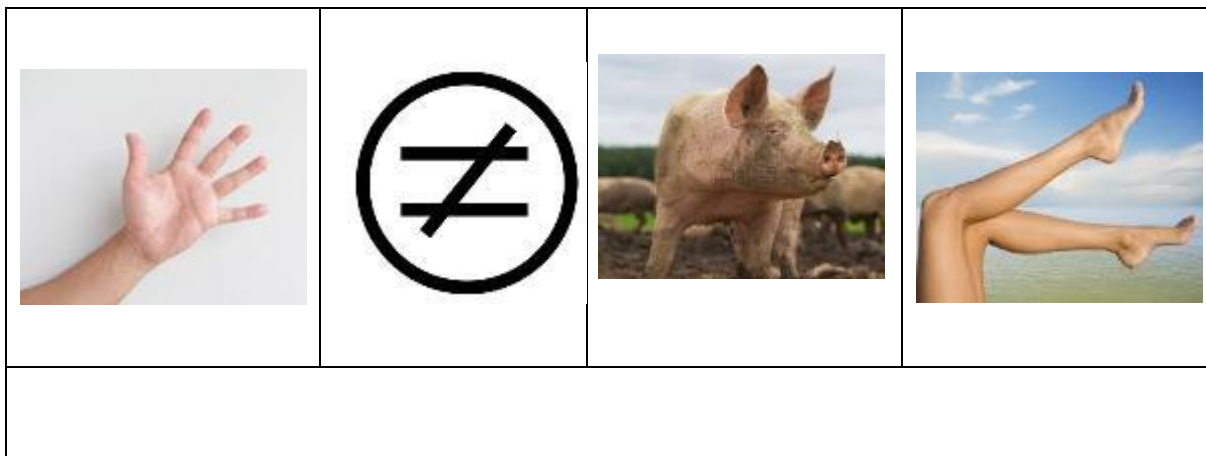
Eredete:	Régen úgy gondolták, hogy a sok beszéd a „feneketlen tóban” elvész.	
Eredete:	A kádármesterségben eredeztethető, időnként a hordónak az ügyetlen kádár túl nagy alsót kerekített.	
Eredete:	Aki sokat dolgozik, utána túl sokat fog üldögegni a fenekén – mondogatták a régiek.	

Csapat neve:

Iskola címe:

A feladat második felében arra kell majd rájönnötök, hogy milyen közmondást, szólást rejtettünk el a képrejtvényben. Írjátok a képek alá!

Csapat neve:

Iskola címe:

Csapat neve:

Iskola címe:

4. Feladat

A történelmet legalább annyira formálták a fegyverek, mint az emberek, akik használták azokat. Minden kornak megvoltak a maga csúcsfegyverei; és alig volt olyan korszak vagy nemzet, amely ne alkalmazta volna technikai fejlesztései mellett a lovat. Az alábbi feladatban különböző kultúrák, országok és népcsoportok lovas harcmódorával ismerkedhettek meg.

A kérdés az, kik ők? A képek és az alattuk található leírás segít benneteket; hogy kitaláljátok pontosan melyik nemzetről, népcsoportról vagy alakulatról van szó. Írjátok a megfejtést a képek melletti rubrikába!

Képek és leírás	Megfejtés
	
Az 1590-es évekre a kor követelményei szerint nehéz-lovassággá vált az alakulat, ekkortól éltek aranykorukat. Lovasaik a nemesség köréből kerültek ki, és egyre inkább a hadsereg csapásmérő erejévé váltak. Európa egyik legkiválóbb lovas egységét jellegzetes szárnyaik teszik még ismertebbé.	

Csapat neve:

Iskola címe:

Manapság már csak sportként űzik a lovasíjászat ezen ágát, melyet csak úgy ismerünk yabusame. Ezen a képen egy 13. századi harcos látható tradicionális öltözkékében.

Az 1795-ben alapított ezred bázisa a Hyde Park laktanyában van, s egyaránt szerepel ceremóniális és műveleti feladatokban is. Rendszeres résztvevői uralkodónőjük születésnapj felvonulásának, ahol minden szerszámnak és lónak csillognia kell.

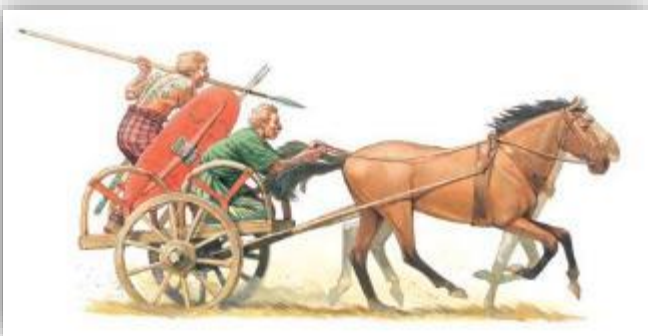

Csapat neve:

Iskola címe:

A fő fegyvernem a harci kocsi volt, amely nem volt újdonság. De ez a nép egy jelentős újítást vezetett be, így a nehéz harci szekér mozgékonyra és jól irányíthatóvá vált. Az újítás lényege az volt, hogy a tengelyt a hátsó elhelyezés helyett a szekér alján, a súlypontnál rögzítették. Ezzel csökkent a lovak terhelése, így lehetővé vált, hogy a kétfős egyiptomi szekérrel szemben három harcos alkossa a személyzetét: a hajtó (kocsis), a pajzshordó (vagy fegyverhordozó) és a lövész (a szekér tulajdonosa, a harcos).

Egy Európa északi részén élő népcsoport legismertebb szekere, amelyeket bevetettek a rómaiak ellen is. Legendás uralkodónőjük Boudica is előszeretettel használta felkelései során.

Csapat neve:

Iskola címe:

Hagyományos ellenségeük a Absarok törzs volt, aztán 1856-1879 között az Amerikai Egyesült Államok katonasága ellen is harcoltak. Északi törzseiket notameohmésêhese-nek is nevezik.

Egyik leghíresebb uralkodójuk Tutanhamon, nem csak a harctéren és vadászatok alkalmával használta a képen látható könnyű kocsit; de úgy gondolta a túlvilágon hat ilyen kocsit visz magával, hogy kiszolgálja igényeit.

Csapat neve:

Iskola címe:

A híres limanovai csatában a Dunajec folyó mögé szorították vissza az orosz csapatokat, nekik sikerült megállítani az „orosz gőzhengert”. Ma a 368-as számú haditemetőben róhatjuk le előttük tiszteletünket.

Csapat neve:

Iskola címe:

5. Feladat

A Néprajzi Lexikon forrásai szerint a farsang időszaka vízkereszttel, január 6-val kezdődik, és a húsvét vasárnapot megelőző 40 napos böjt kezdetével zárul. A farsangi szokások többnyire február hónapban a farsang végére összpontosultak.

Ilyenkor térségenként eltérő szokásokat és hagyományokat ápoltak. A farsangi időjárásból is jósoltak a következő év termésére, termékenységére. A kimondott szó varázserejébe vetett hit alapján a farsangi köszöntők, dramatikus játékok nemcsak a szórakozást és adománygyűjtést szolgálták, hanem az egyén és a közösség életének sikerét igyekeztek befolyásolni mágikus úton.

A feladat a következő. A táblázatban olvashattok különböző farsangi szokásokról, a teljesség igénye nélkül. Nevezzétek meg az adott szokásokat!

Leírás	Szokás neve
Jellegzetes álarcot, színes szalagokból összevarrt ruhát öltenek a falu ifjai, hogy elűzzék a telet, a rosszat, és a betegségekre is alaposan ráijesszenek. A színes maskarákban végigjárják a falut, és minden házba-udvarba betérnek, hogy összegyűjtsék a tyúkólakból a tojásokat, és tyúkok fenekét bottal jelképesen meg is ütögetik. A legfiatalabb legények lányruhába öltöznek, és a kosarukban ők cipelik a tojásokat is.	
A farsangi időszak végén, ha azon a télen nem volt a faluban esküvő, tréfaesküvőt tartanak a falu egészének bevonásával. A falu legényeiből és leányaiból kiválasztanak egy vőlegényt és egy menyasszonyt többiek közül kerültek ki a vőfélyek és a koszorúslányok. A kisbíró kidobolja a házasságkötést. A menet a falu központja felé tart, ahová az „ifjú párt” egy feldíszített hosszú fatörzsön húzzák, itt megtörténik a házasságkötés, ezt követően pedig hajnalig tartó multság veszi kezdetét.	

Csapat neve:

Iskola címe:

Egy állakodalmas menetet formáló, jellegzetes maskarába öltözött, meg nem házasodott legényekből álló társaság végigjárja a falu utcáit csörömpölés közepette, bemennek a lányos házakhoz bekormozva az ott lakó lányokat, asszonyokat, s cserébe tojást és szalonnát kapnak, melyet összegyűjtve este megsütnek, együtt elfogyasztanak. A koromnak alapvetően tisztító hatást tulajdonítanak: megszabadít a gonosztól, rossztól, átoktól, betegségtől, sőt, akár egy jó vagy jobb esztendő eljövetelet is jósolhatja.	
A szokás művelőinek jellegzetes ruházata a bocskor, a csizma, a fehér vászongatya, a bundájával kifordított birkabőr derékban kötéllal vagy láncsal összekötve, amelyre egy vagy több kolomp van felaggatva, valamint a vállon viselt tarisznya. Kezükben elmaradhatatlanul kereplőt vagy buzogányt tartottak és arcukon fűzfából faragott, állatvérrel festett, birkabőrscuklyás álarcot viseltek.	
Ezen a napon a falu asszonyai kirúghattak a hámból és a napközbeni „borotválás” idejére, illetve az esti dínomdánomra elővehették a legjátékosabb énjüket, és ha akartak, a pohár fenekére is nézhettek, vagy csak táncoltak, vigadtak. A borotválás egy kedves kis szokás, amikor az asszonyok férfi jelmezt öltve álbajuszt rajzolva, tökfödővel a fejen elindultak borotválni. Hogy kiket? Az összes férfit, aki az útjukba került. Daloltak, nevettek, gurguláztak, jelképesen átvették a férfiak fölött a hatalmat és púder helyett liszttel csapkodták be a férfiak orcáját, a kész művet pedig tükör helyett egy lyukas szitában mutattak nekik.	

Csapat neve:

Iskola címe:

A böjti étel és a húsos, zsíros ételek jelképes csatája. Vízkeresztkor és húshagyókedden megküzdöttek egymással, első esetben egyik másodízben a másik nyerte a párviadalt, melyet a farsangi szokások keretében tréfás küzdelemként szalmabábokkal is eljátszottak. A két király, a böjtöt, illetve a farsangot jelképező alak, az ezek küzdelmét, jelképes párviadalát színre állító dramatikus játékokban.	
A legények húshagyókeddi alakoskodása, adománygyűjtő felvonulása a Felvidéken. Szamár- vagy kecskebőrbe bújtak, női ruhába öltözködtek, kezükben nyársat tartva táncolták végig a falut. Megtréfálták az utcán állókat, a lányokat megcsipdesték, bekormozták. Fő céljuk a mulattatás volt.	

Csapat neve:

Iskola címe:

6. Feladat

A hímzés eredetét tekintve leginkább arra szolgált, hogy a ruhakészítés során az összeillesztéseket megerősítse, elfedje, ezzel együtt járt természetesen, hogy már díszítette is a ruhadarabot. A népi hímzésnek viszont ennél nagyobb jelentősége alakult ki az évek során. A hímzés, a használt motívumok a kommunikáció eszközei is lehettek. A magukon viselt vagy maguknál hordott hímzett tárgyak kifejezhettek rangot, kort, családi állapotot, de üzeni is lehetett velük. A magyar népművészet igen gazdag ezen kincsekben. A fennmaradt motívumok, színek alapján következtethetünk arra, hogy az egyes tájegységek mennyire maradtak a múlt hagyományainál, hogyan fejlődtek, esetleg milyen modern vagy más nemzetből érkező hatások befolyásolhatták az adott területen élőket.

A következőkben lehetőségeket lesz megismerkedni a hagyományaink ezen részével. Megtanulhatjátok felismerni a különböző tájegységről, településről származó hímzéseket. A számtalan lehetőség közül a teljesség igénye nélkül válogattunk számotokra. A táblázat alatt leírásokat láthattok a megjelenő hímzésekről, amelyeket a képekkel kell majd párosítanotok, méghozzá úgy, hogy a szöveg számát a kép alatti jobb oldali üres mezőbe írájátok. A bal oldali üres mezőbe pedig az képen látható hímzés megnevezését várjuk, ami lehet település vagy tájegység. A leírások segíteni fognak ennek meghatározásában, és ha figyelmesen olvassátok, akkor a képekhez való párosítás egyszerűbb lesz, mint gondolnátok!

Csapat neve:

Iskola címe:

Csapat neve: Iskola címe:

1.	Eredetileg csak piros, kék, sárga, zöld és fekete fonalat használtak, de később megjelenik a lila és a már alkalmazott színek árnyalatai. Legismertebb motívumai a pünkösdirózsa, szívrózsa, cserfarózsa, a cipe (cipő), a madár és a macskafark (csigavonal), de megjelennek a tulipános levelek, bimbók is. A virágtöves, laza szerkezeteket erősen naturalisztikus ábrázolási módot egyre gazdagabb, egyre többféle motívum követte.
2.	A központi virágelemeket (szegfű, rózsa, gyöngyvirág) bimbók, levelek, kacsok, kalászok gazdagítják. Színei alapvetően a piros főszín és a kék, mint kiegészítőszín, később megjelent a rózsaszín és a zöld. A minták gazdagodására hatással volt a környező területek mintáinak megismerése. A minta elhelyezése legtöbbször szalagszerű, amely végigfut a díszítendő területen, ritkább esetben bokordísz vagy különálló csokorminta.
3.	Mintakincsük igen változatos, gyakori az öt-, hétágú rozettás-tulipános-gránátalmás motívum, virágtartóból eredő virágtövel. Emellett gyakran előfordulnak állatmotívumok, mint pl. kakas, galamb, páva, szarvas, mókus vagy a kétfejű sas. Legtöbb esetben jellemzően őszies, tompa árnyalatú színeket használnak. Ezek a vörös, sárga, zöld, a sötét barna, dohánybarna, az olajzöld. Időnként találkozhatunk a kék, rózsaszín, a mályva, bordó és az ibolya árnyalataival is.
4.	Két stílusát is számontartja a néprajztudomány: egy ősi, két színű, természetből vett mintákkal dolgozó, a vászon szélén sormintaként végigfutó hímzést, és a több színt, geometriai mintákat és tükröződő elrendezést alkalmazó új stílusút.
5.	A laposöltést igen változatosan alkalmazzák, egy-egy motívum varrásánál több keskeny és szélesebb laposöltéssort varrnak egymás mellé, keskeny laposöltéssort alkalmaznak a díszítőelemek körvonalául, belsejüket pedig keresztöltéssel vagy egyszer átöltött ráccsal töltik ki. A hímzőfonal korábban rozsdabarna vagy vörös szőr volt, később vörös és kék pamutfonal. Rendszerint egy színnel varrtak egy darabot. Az igen erőteljes, hatásos munkákon alig több mint öt mintát számolhatunk össze, de sokszor ezek is alig térnek el egymástól.

Csapat neve:

Iskola címe:

6.	Ezzel ékesítették az egyházi ruhákat, a református úrasztalterítőket. A kastélyokban, udvarházakban vagy a polgári lakóházakban az asszonyok-lányok együtt dolgoztak egy-egy nagy munkán. A legfőbb motívumai az olasz reneszánsz ornamentika továbbfejlesztéséből alakultak ki. A gránátalma több formában, a tulipán, a rózsza (vagy stilizált formája, a rozetta), a szegfű, a liliom jelenik meg leggyakrabban. Ezeket vagy "virágtő motívummá állítják össze vagy pedig hullámzó indába állítják; de mindkét elrendezésben annyi lehetőség van, hogy a változatok sokasága, gazdagsága alig mérhető fel.
7.	Ezeket a hímzéseket fekete muszlinon varrták fehér fonallal; a minták nagyobbak, szinte elnagyoltak. Laposöltéssel, nyolcas öltéssel, huroköltéssel, láncöltéssorral, száröltéssel, keresztöltéssel és Margit-öltéssel varrtak. A nagy rozetták közepét keresztekkel és a pókolásra emlékeztető laza öltésekkel töltötték ki. Akad madaras, rákos minta is, de a legtöbb rozettákból, gránátalmákból, tulipánokból és leveles ágakból áll.
8.	Gyakori eleme a forgó- vagy malomrózsza. A tulipánnak és a szegfűnek is számtalan változatát alkalmazzák. Jellemző a hímzett területen a motívumokat tömör bokorvirág vagy folyóvirág foltokba való sűrítése, és az, hogy azok közt nem hagynak „parasztot”, azaz hímezetlen hézagot. A hímzett foltokon belül a virágokat és leveleket indák, száruk tartják össze, foglalják egységbe. A zsúfoltságot feloldja a motívumok szín- és formaritmusa. Szűrposztó nyersfehér alapszínéből a díszített folt uralkodó színe tüzel, többnyire a vörös, de gyakran a fekete, a zöld vagy a vöröses barna.
9.	Hamis laposöltéssel, kisebb számban szálánvarrott öltéssel hímezték kendervászonra. Nagy, gazdag, nemegyszer buja hímzésmezőkkel tűnnek ki. Az árnyalásos varrás fokozza ezt a hatást. Gránátalma, tulipán és szerényebb rozetta motívumait hullámindák közé helyezik el a középmezőben és a peremeken egyaránt. Másik gyakori szerkezeti jellemzője a szakaszos elrendezés, amelynél 3 rozetta körül, centrálisan helyezkednek el a stilizált virágmotívumok, tulipánok. Ismert az a mintaszerkezet is, amely egyetlen szerteágazó virágtővel borítja el a középmezőt. Fő színei a sárga-barna, a lila és kék árnyalatai, de van tiszta fekete és sötétbarna példa is erre a hímzésre.
10.	Ebben a hímzésben jelenleg használatos a hat főszín két árnyalatban, melyeket így célszerű párosítani: piros, rózsaszín, sárga, kék, zöld, lila. A leveleket középen szokták felezni, s a zöld kétféle árnyalatával hímezni. A mintavilágban törekszenek a természetábrázolásra. A minták, motívumok a házakon alkalmazott falfestés mintáit követték a hímzéseken is. Igen elterjedt volt a virágornamentika, amely a mezőkön és kertekben megtalálható növények: az ibolya, liliom, tulipán, szegfű, harangvirág, orgona, árvácska, rózsza, rózsabimbó, piros paprika, nefelejcs, gyöngyvirág stb. rajzolata volt.

Csapat neve:

Iskola címe:

7. Feladat

Magyarországon a paprikát kezdetben érdekes külalakja miatt dísznövényként alkalmazták, de mára már elmondhatjuk, hogy az egész magyaros konyhának ez az alapja, mintha mindig is termesztettük volna. Lecsó, paprikáskrumpli, kolbászok, szalámik, nagyon kevés ételt lehet mondani, amelybe hagyományosan nem alkalmazzuk a kedvenc piros fűszerünket.

A következőkben lehetőségek nyílik beleásni magatokat ennek a növénynek a történetébe, mivel ez kell ahhoz, hogy helyesen tudjatok válaszolni arra a kérdésre, igazak-e az alábbi állítások. A mondatok két részből állnak, a pontosvessző (;) választja el a tagmondatokat, így kezeljétek. Ugyanis az itt látható módon kell jelölnötök a mondatokat.

- A. Az első és a második tagmondat is **IGAZ**
- B. Az első és a második tagmondat is **HAMIS**
- C. Az első tagmondat **IGAZ**, a második **HAMIS**
- D. Az első tagmondat **HAMIS**, a második **IGAZ**

Legyetek figyelmesek, hogy a megfelelő betűt sikerüljön kiválasztanotok és beírni a mondatok utáni üres mezőbe!

Csapat neve:

Iskola címe:

1.	A paprika őshazájaként Dél-Amerikát ismerjük; pedig Afrikában is őshonos.	
2.	A paprikát Kolumbusz Kristóf hozta be Európába; aki az első útján gyűjtötte be növényt.	
3.	A paprikának több elnevezése ismert, mint égető vadcsalán, brazil lórúgás; de hívják még törökborsnak és indiai borsnak is.	
4.	Csípősségét a benne lévő kapszaicin mennyisége adja; amelyet fájdalom- és gyulladáscsökkentő hatása miatt gyógyszerekben is alkalmaznak.	
5.	A C-vitamin tartalma is magas; Szentgyörgyi Albert kísérleteinek is a paprika volt a főszereplője.	
6.	Jellemzően júliusban aratták a paprikát; szárítás után pedig egy külön nevű eszközzel törték apróra.	
7.	Magyarországon már 1470-ben dísznövényként termesztették; de fűszerként csak a XIX. század végétől ismerték.	
8.	A legnépszerűbb paprikatípus az édesnemes; amely édes illatáról és enyhe csípősségéről ismert.	

Csapat neve:

Iskola címe:

8. Feladat

Már a kereszténység történetének kezdetén tisztelet övezte azokat, akik közel álltak Jézushoz. Kezdetben a hívek köréből érkező igény keltette életre a szentek kultuszát. 1215-től viszont már a legfontosabb egyházi döntések közé sorolták a szentté avatást, és egyre több szabályt hoztak arról, kit is illethet meg ez a titulussal. A katolikus egyház egyes becslések szerint ma több mint 2500 szentet tart nyilván.

Ezek közül néhány magyar szenttel ismerkedhettek meg ebben a feladatban. Mindegyikőjükhöz köthető egy-egy fontos életrajzi adat vagy legenda, amelyeket a képek alatt olvashattok. A képek melletti rubrikába írjátok be az adott személy nevét, és a róla szóló szöveg sorszámát!

Képek	Név	Szöveg sorszáma
		
		

Csapat neve:

Iskola címe:

Csapat neve:

Iskola címe:

Csapat neve:

Iskola címe:

1.	Az egyik legenda szerint mikor a tatárok elől menekült Lengyelországban, és amikor a Pieninek-hegységhez ért apácatársaival, egy szalagot dobott a háta mögé, ami kanyargós folyóvá vált; így jött létre a Dunajec. Ezen a tatárok keservesen ugyan, de átjutottak, ezért a fésűjét dobta háta mögé, amiből pedig egy sűrű erdő lett, amin a tatárok már nem tudtak átjutni.
2.	Már gyermekkorában nagy ájtatosságot tanúsított. Apja egyszer a fal hasadékan át megfigyelte, amint éjszaka zsoltárokat énekelt. Égi szózat hatására szüzességi fogadalmat tett. Apja „Institutio morum” című írásában adott személyes útmutatást a hercegnek hogyan uralkodjon.
3.	Magyar származású skót királyné, aki megismertette a római katolikus liturgián alapuló kereszténységet Skóciával.
4.	Az önfegyelmezés és keresztény szeretet példaképének tekintik őt a keresztények. A legalacsonyabb rendű munkát is szívesen végezte, és a legrosszabb ruhákban járt. Napjait munkában, éjszakáit imádságban töltötte. A legenda szerint jövőmondó képességgel is rendelkezett, amellyel olykor apjának is segítségére volt diplomáciai gondjai megoldásában. Fogadalmának visszavonására két alkalommal is lehetősége lett volna, ám ő nem élt ezzel.
5.	Eiréne néven bizánci császárné, bizánci udvarban sűrűn fogadott szentföldi zarándokokat, küldötteket Magyarországról, soha nem fordított hátat hazájának. Mozaik képét Isztambulban az Hagia Szophia a mai napig őrzi.
6.	István király az ő kezdeményezésére alapította meg a bakonybéli remeteséget. A 955-ben született szerzetes igen magas életkort, 90 évet élt meg.
7.	A magyarok első keresztény királynéja. Fontos szerepet vállalt a kereszténység terjesztésében, adományokat juttatott el templomoknak, támogatta az egyházat. Az ő vezetésével készült miseruha, amelyben benne van saját keze munkája is később a magyar királyok koronázási palástjává lett. Férje halála után apácakolostorba lépett be, amelynek később főnökössége lett.
8.	Nagytermetű erős lovagkirály volt, akinek számos ereklyéje maradt fent. Fizikai adottságai miatt, és mivel ismert volt erényességéről és mély vallásosságáról, nevezik Isten atlétájának is.

Ki a kakuktktozás? Írd be a mezőben!

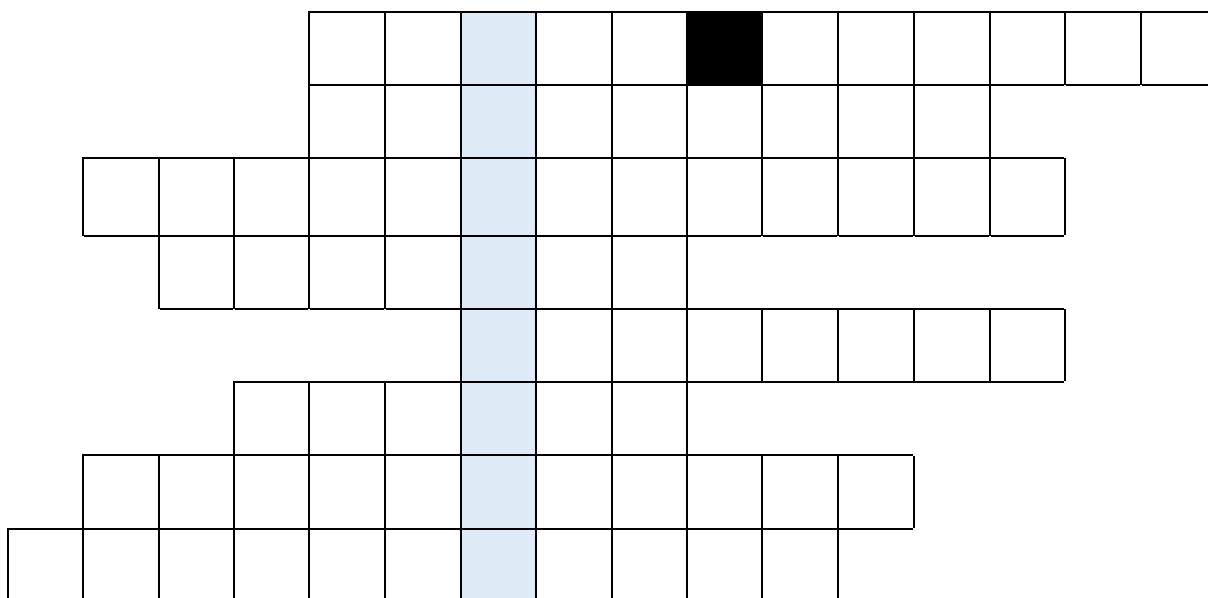
Csapat neve:

Iskola címe:

9. Feladat

Az első magyar régész, egyes források szerint nem csak magyar viszonylatban Torma Zsófia, aki 1832-ben született és 125 évvel ezelőtt hunyt el. Munkássága nagyban hozzájárult Erdély kincseinek feltárásához, bemutatásához. Gyűjtőszenvedélyének köszönhetően, amatőr mivolta ellenére kivívta régész kortársai elismerését és lelkesedése már a kezdetektől fogva imponál a magyarországi régészet atyjának. Termékeny életet élt, sokat kutatott és publikált. Az alábbi régészettel kapcsolatos keresztrejtvény kitöltésével közelebbről megismerkedhettek a régészet tudományával, az ő tiszteletére.

Töltsétek kis a keresztrejtvényt a kérdések alapján, majd írjátok be a kapott megoldást a megfelelő helyre. Minden jó válasz 1 pontot jelent majd számotokra.

Csapat neve:

Iskola címe:

Kérdések

1.	A magyarországi régészet atyjának is nevezett bencés szerzetes.
2.	Az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark területén végzett feltáró munkálatok vezetőjének vezetékneve.
3.	A történelem előtti életformák tanulmányozásának tudománya, a régészet rendkívül népszerű ága.
4.	Milyen viselet dísz, az az Emlékparkban található tárgyi emlék, amely bizonyítja, hogy a honfoglaló magyarok a saját hiedelmeiken kívül ismerték a korabeli nagy vallásokat és jelképeiket?
5.	Hol van elnevezve múzeum arról a magyar íróról, aki az írás mellett régész és muzeológus is volt?
6.	A régészet leggyakoribb módszere a tárgyi emlékek feltárására.
7.	A régészet idegen eredetű elnevezése.
8.	Hogy nevezzük azt a tevékenységet, amely a tárgyi emlékek, műalkotások élettartamának meghosszabbítását és esztétikai értékének megőrzését szolgálja, figyelembe véve, hogy mely korban, miből és milyen technikával készítették?
9.	A kiemelt sorban egy olyan épület nevét keressük, amelynek romjait az Emlékparkban végzett feltáró munkálatok hozták felszínre.

Megoldás:	
------------------	--

Csapat neve:

Iskola címe:

10. Feladat

A karácsony a keresztény világ egyik legszebb ünnepe, amelyet az adventi időszak előz meg, magába foglalva számos egyházi és népi hagyományt. KerekEmese kedvenc ünnepe ez, és szeretné, ha Ti is sokat tudnátok róla. Össze is írt ehhez kapcsolódóan egy pár soros ismertetőt, de a nyomtatója egy kicsit furcsán működött, és a szöveg tele van hiányzó szavakkal.

Van elképzelésünk, hogy mik lehetnek ezek a szavak, össze is gyűjtöttük őket a táblázat alatti képen. Válogassátok ki, hogy melyik számmal jelölt helyre, mely szó illik, és ez alapján töltsétek ki a táblázatot. Mivel mi is csak tippeltünk, ezért több szó van, mint ahány hiányzó szövegrész. Legyetek ügyesek, figyelmesek és találjátok meg a megfelelőeket, mert kettő jó válasz ér egy pontot! 😊

ADVENT IDŐSZAKA A 1 IDŐSZAKA.	HÉTKÖZNAPOKAT SZIMBOLIZÁLÓ GYERTYÁK 8 SZÍNŰEK VOLTAK. A VASÁRNAPOT JELKÉPEZŐ GYERTYÁK PEDIG 9 SZÍNŰEK.
ADVENT ELSŐ VASÁRNAPJA MINDIG 2 ÉS 3 KÖZÉ ESIK.	MA AZ ADVENTI KOSZORÚ ÁLTALÁBAN 10 KÉSZÍTETT KÖR ALAKÚ KOSZORÚ, MELYET 11 GYERTYÁVAL DÍSZÍTENEK.
A KATOLIKUS EGYHÁZBAN ADVENT SZÍNE A 4 . EZ A BŰNBÁNATOT, A SZENT FEGYELMET ÉS ÖSSZESZEDETTSÉGET JELKÉPEZI. AZ ADVENTI BŐJTI IDŐ ALATT 5 A ZAJOS MULATSÁGOKAT ÉS AZ HÁZASSÁGKÖTÉSEKET..	A GYERTYÁK SZÍNE A KATOLIKUS HAGYOMÁNY SZERINT A BŰNBÁNATOT JELKÉPEZŐ SZÍNŰEK, KIVÉVE A HARMADIK VASÁRNAPRA JUTÓT, AMELY 12 , MERT EZ AZ 13 VASÁRNAPJA.
ADVENTKOR A 19-20. SZÁZAD ÓTA SZOKÁS KOSZORÚT KÉSZÍTENI. AZ ADVENTI KOSZORÚ ŐSÉT 1839-BEN 6 NÉMET EVANGÉLIKUS LEKÉSZ KÉSZÍTETTE EL EGY FEFÜGGESZTETT SZEKÉRKERÉKEN.	MINDEN GYERTYA SZIMBOLIZÁL EGY FOGALMAT:
7 HELYEZETT EL, MELYEK KÖZÜL MINDEN NAP EGGYEL TÖBBET GYŰJTOTT MEG KARÁCSONYIG.	1. GYERTYA A 14
	2. GYERTYA A 15
	3. GYERTYA AZ ÖRÖM
	4. GYERTYA A 16

Csapat neve:

Iskola címe:

1		9	
2		10	
3		11	
4		12	
5		13	
6		14	
7		15	
8		16	

Csapat neve:

Iskola címe:

11. Feladat

Most, hogy már megismerkedhettetek különböző tájegységeink csodás hímzéseivel Ti magatok is kicsit elmélyedhettek ezen régi, ám ma is használatban lévő díszítőtechnikában. A legrégebbiek a láncöltés, a lapos öltés, a slingöltés és a keresztzemes hímzés. Nincs más hátra, mint hogy ragadjatok tűt és fonalat, mélyedjete el a különböző oktatókönyvek és videók világában és alkossátok meg a saját hímzéseiteket!

Ebben a feladatban magatoknak kell megalkotnotok a saját hímzéseiteket, s annak díszítőmotívumait. Természetesen ér és érdemes merítenetek a saját tájegységetek ősi tudásából, ám elengedhetetlen lesz a kreativitásotokat is használnotok, hogy megalkossátok a Rátok jellemző díszítőmotívumok képi világát. A hímzés bármin lehet, párna, abrosz, vagy akár ruhadarab -ezt rátok bízzuk- ám mindenképp legalább egy 15x15 cm területű hímzés kell, hogy legyen rajta. Ha nem postai úton külditek kreatív feladatotokat, akkor készítsétek róla jó minőségű fotót, hogy tudjuk tekinteni az alkotásotokat. Csatoljátok hozzá egy rövid tömör leírást, hogy megértsük mi is a csodás részletek jelentését, jelentőségét.

20

Összes pont: 109 pont

A jól végzett munka után pihenjeteK egy kicsit, hamarosan érkezik az újabb feladatsor!